

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

۲۰

اشرف
کتابت خانہ

مفت مختراتی استاد حسین انصاریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ارزش کتاب و کتابخوانی

نویسنده:

حسین انصاریان

ناشر چاپی:

دارالعرفان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	ارزش کتاب و کتابخوانی
۶	مشخصات کتاب
۶	سخن ناشر
۷	ارزش کتاب و کتابخوانی
۷	توجه اسلام به کسب علم
۷	ارزش نگارش و کتابت
۹	توصیه پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع)
۱۰	ارزش علم از دیدگاه یکی از مهمترین کتب شیعه
۱۳	انواع کتابها
۱۴	کتاب مثبت وسیله ای برای هدایت
۱۵	ارزشمندترین کتب هستی
۱۸	مشکلات تحصیل علم در گذشته
۱۹	حکایت یکی از شیعیان امام هادی (ع)
۲۱	نمونه هایی دیگر
۲۲	مطالعه کتاب و تبدیل ندانسته ها به دانسته ها
۲۳	مطالعه کتاب و جلوگیری از تضييع عمر
۲۴	سخن پایانی
۲۵	پاورقی
۲۸	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: انصاریان حسین ۱۳۲۳ - عنوان و نام پدیدآور: ارزش کتاب و کتابخوانی / مولف حسین انصاریان؛ ویرایش و تحقیق مرکز علمی تحقیقی دارالعرفان الشیعی. مشخصات نشر: قم: دارالعرفان، ۱۳۸۸. مشخصات ظاهری: ۴۲ ص.؛ ۵/۹ × ۱۹/۵ س.م. شابک: ۳۵۰۰ ریال: ۹۶۴-۹۷۸-۲۹۳۹-۴۵-۹ وضعیت فهرست نویسی: فیفا موضوع: کتاب و مواد خواندنی -- جنبه های مذهبی -- اسلام موضوع: دانش و دانش اندوزی -- جنبه های مذهبی -- اسلام شناسه افزوده: انتشارات دارالعرفان رده بندی کنگره: BP۲۵۴/۴ / الف ۳۸ الف ۴ ۸۸۳۱ رده بندی دیویی: ۳۵۶/۷۹۲ شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۳۸۴۹۱

سخن ناشر

آنچه انسان را در مسیر پرفراز و نشیب زندگانی از نابسامانی ها محفوظ می دارد و موجب سعادت و سرفرازی و سربلندی او در امتحانات الهی می شود، پژوهش پیرامون علوم الهی و معارف اسلامی و پوشاندن جامه عمل به دستورات بلند ربانی می باشد.

در این خصوص، دست یابی به حقیقت معارف الهی و آشنایی با جایگاه حساس و ویژه آن ها در حیات انسانی، ضروری احساس می شود.

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، در راستای اهداف الهی خود، این بار افزون بر استفاده از مطالب پربار و عالمانه دانشمند محقق حضرت استاد حسین انصاریان، با انتشار گلچینی از متن سخنرانی های معظم له، از بیان پر حرارت و جذاب سخنرانی های استاد نیز تشنگان معارف سراسر نور ائمه اطهار: را بی نصیب نگذاشته و بدون خارج ساختن متن سخنرانی از قالب گفتاری آن، باب دیگری را برای استفاده از معارف آل الله: و سیراب گشتن از این چشمه پرفیض باز نموده است

امید که با عنایات خاص اهل بیت عصمت و طهارت: بیش از پیش بتوانیم از زمزم معارف آن ذوات مقدّس سیراب گردیم.

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان الشیعی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين حبيب الهنا وطيب نفوسنا ابي القاسم محمد صلى الله عليه
و على اهل بيته الطيبين الطاهرين المعصومين المكرمين .

ارزش کتاب و کتابخوانی

موضوع کتابت و نگارش از گرانمایه ترین و مهمترین امور بشر محسوب می شود؛ چرا که کتابت بزرگترین عامل صیانت و
نگهبانی از اندیشه ها و علوم دانشمندان است .

بقای علوم و اندیشه ها که باعث رشد فکری و عملی اجتماع می شود به وجود کتابت است . علم با تمام ارزش ذاتی اش اگر
انتقال پیدا نکند و محبوس بماند کوچکترین ارزش ندارد

توجه اسلام به کسب علم

اسلام ، به علم و دانش اهمیتی ویژه و ارزشی فوق العاده می دهد تا جایی که دستور داده شده است که :

«أُطْلَبِ الْعِلْمُ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ»

«از گهواره تا گور دانش بیاموز» . و یا پیامبر اسلام (ص) امر می کنند که : «طلب دانش بر هر مسلمانی فرض است» (۱) .
دانشجویان مورد محبت خداوند متعال هستند و باب ارزش نگارش و کتابت فضل علم که در روایات و آیات قرآن کریم بابتی
بسیار گسترده است بیانگر اهتمام ویژه اسلام به علم اندوزی است .

ارزش نگارش و کتابت

کتاب یعنی اوراق منظمی که حاوی یک سلسله مسائل علمی و اندیشه های ژرف نگران می باشد .

کتاب و نوشته حافظ علوم بشری و قلعه محصولات فکری و وسیله انتقال علوم به دیگران و روشننگر زمانها و نسلها است و
سبب احیای تاریخ و فرهنگ ملتها و اقوام مختلف است .

اهل بیت عصمت و طهارت : سفارش بسیار زیادی در امر کتابت و نگارش مطالب علمی به صورت مطلق دارند و در روایات
مختلف به مطالب ارزشمندی که دلیل ارزش کتاب و نگارش آن است اشاره فرموده اند .

در این راستا وجود مبارک رسول اکرم (ص) می فرماید :

«علم و دانش را به بند کشید و از آن نگهبانی کنید . عرض کردند : چگونه علم را به بند کشیده شود ؟ فرمود : کتابت و نگارش آن». (۲)

در این روایت پیغمبر اسلام (ص) بصورت مطلق به کتابت مطلق علم امر می نماید .

و یا امام صادق (ع) می فرماید : «اِحْتَفِظُوا بَكُتِبِكُمْ ، فَإِنَّكُمْ سَوْفَ تَحْتَاجُونَ إِلَيْهَا» (۳) : «کتابهایتان را نیک نگاهداری کنید زیرا که بزودی به آنها نیازمند خواهید شد»

«بنویس ، و دانش خویش را در میان برادرانت منتشر ساز و چون مرگت فرار رسد کتابهایت را (از دست مده ، مفروش ، تلف و پراکنده مساز ، بلکه) برای فرزندان به ارث باقی بگذار . زیرا زمانی پرفتنه و آشوب خواهد آمد که مردمان تنها به کتابهای خود انس گیرند و سرگرم گردند». (۴)

این تعالیم و دهها مانند آن ، باعث شیوع کتابت و نوشتن علم و زیاد شدن نسخه کتابها و رواج کتاب و تأسیس کتابخانه و ترویج علم و تألیف و خواندن کتاب و وقف کردن کتاب و کمک به تأسیسات علمی و کتابخانه شده است .

توصیه پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع)

مردی از انصار به محضر مبارک پیغمبر اسلام (ص) می رسید و در مجلس او شرکت می کرد و سخنانی از آن حضرت (ص) می شنید که سخت او را به وجد می آورد و برای او شگفت انگیز می نمود ، بطوریکه شیفته سخنان آن حضرت (ص) می شد؛ ولی نمی توانست آنها را به خاطر بسپارد . لذا نگرانی خود را از جهت ضعف و کمبود حافظه ، با حضرت (ص) در میان گذاشت .

رسول خدا (ص) به او فرمودند : برای حفظ و نگاهداری این سخنان ، از دست خویش مددگیر و به دستش اشاره فرمود که گفتار و بیاناتش را بنویسد . (۵)

امام مجتبی (ع) فرزندان و خواهرزادگان خود را فرا می خواند و به آنها می فرمود : اگر چه شما هم اکنون به عنوان افراد کوچک و خردسال فامیل و قوم و خویش خود بشمار می آیید ولی این امید هم وجود دارد که بزرگان قوم و گروهی دیگر باشید؛ لذا بر شما لازم

است که علم و دانش را فرا گیرید . و اگر در جمع شما کسانی دیده شوند که نتوانند علم و دانش را فرا گیرند و یا در خاطر بپارند باید به نگارش علم قیام کرده و آن نوشته علمی را در خانه های خویش قرار داده و از آن نگهبانی کنند . (۶)

ابن بصیر می گوید : از امام صادق (ع) شنیدم که می فرمودند : «برای نگارش (حقایق دینی) دست به کار گردید؛ زیرا شما نمی توانید این حقایق را جز از طریق نگارش آن در خاطر خود حفظ نموده و از آن نگاهبانی کنید» . (۷)

پیامبر اکرم (ص) می فرماید :

«هنگامی که مؤمنی از دنیا می رود حتی اگر یک برگ نوشته از علم خود باقی بگذارد ، این برگ بصورت پوشش و حفاظی میان او و میان آتش جهنم خواهد بود ، و خداوند متعال در برابر هر حرفی که در آن نگارش یافته است ، شهری گسترده تر از دنیا و آنچه در آن است به وی عطا می کند» . (۸)

این مطالب گوشه ای از ارزش علم ، عالم و علم اندوزی و نگارش علوم از دیدگاه اهل بیت : می باشد . در این باب مطالب آنچنان گسترده است که اگر بخواهیم تمام آن را ذکر کنیم مثنوی هفتاد من خواهد شد؛ تنها برای تکمیل این بحث شکل تدوین یکی از مشهورترین کتب دینی و منابع علمی شیعه را که بر اساس آیات و روایات تنظیم شده است یعنی کتاب اصول کافی را نقل می نمائیم .

ارزش علم از دیدگاه یکی از مهمترین کتب شیعه

مرحوم ثقه الاسلام کلینی (ره) که خود بیست سال از عمر شریف خویش را با تلاش طاقت فرسا در راه تألیف

کتاب «الکافی» گذرانده است در مقدمه کتاب ارزشمند خود به بحث پیرامون اهمیت تحصیل علم و آگاهی و لزوم ترویج آن از نظر دین می پردازد. باید توجه داشت که تفاوت انسان و حیوان به همین علم و آگاهی بستگی دارد. اسلام، جهل و نادانی را به هیچ عنوان جایز نمی داند اگر جهالت و نادانی جایز بود هیچ تکلیفی در عالم برای بشر ایجاد نمی شد کتابی بر پیغمبری فرود نمی آمد و هیچ یک از انبیاء به نبوت برانگیخته نمی شدند، پس باید بگوییم که فلسفه دین و نبوت بیرون آوردن بشر از جهل

و نادانی است و این مقام جز با کسب علم حاصل نمی شود این منطق دین خداست. دین خدا در ابتدا انسان را به خردورزی و فرزاندگی و داشتن شخصیت عقلی فرا می خواند و مردمان را به کار عقلی و تفکر دعوت می کند لذا این همه ارزش به دانش در دین خدا داده شده است. برای آنکه گوشه ای از اهمیت علم، عالم و صاحبان کتب و اندیشه های دینی و دیگر اندیشمندان بیان شود تنها به برخی از عناوین کتاب الکافی در باب فضل علم و دانش اشاره می نمائیم که در هر باب روایات مختلفی بیان شده است:

باب اهمیت علم و وجوب طلب آن و ترغیب بر آن.

باب تعریف علم و برتری عالمان.

باب ثواب عالمان (آنان که دانش اندوخته اند) و متعلمان (آنان که در حال دانش اندوزینند)

باب چگونگی حال عالمان و دانایان.

باب مقام عالمان و دانشمندان.

باب زیان فقدان عالمان و دانایان.

باب ارج نشست و درخواست و گفتگو

با عالمان و دانشمندان .

باب اهمیت پرسش از دانایان و گفتگو با آنان .

باب ترغیب به یاد دادن و آموختن دانش و علم به همگان .

باب نکوهش ندانسته گویی .

باب نکوهش کردار غیر مبتنی بر علم و دانایی .

باب لزوم به کار بستن علم و دانایی .

باب مسئولیت دامنه دار عالمان و دانایان .

باب اهمیت کتاب و نقل علم و فضیلت نوشتن علم و نگهداری و استناد به کتاب .

آنگاه پس از پایان دادن به این بابها و مسایل بسیاری که در آنها آمده است ، به باب «توحید» می رسد .

از اینجا می توان تصویری مختصر به دست آورد از نظام تربیتی اسلام : شروع از خرد و شناخت عنصر تعقل و بکار گرفتن آن ، آنگاه پرداختن به علم و دانایی و آگاهی ، آنگاه خداشناسی از روی بصیرت ، سپس شناخت رهبر (کتابُ الحُجَّه) ، و پس از تحصیل شناخت صحیح وارد شدن به صحنه حیات .

و این همه ارزش علم ، جز با کتابت و نگارش محفوظ نمی ماند .

کتاب عنصری است که بوسیله قلم بوجود می آید ، قلمی را که اگر در دست انسان مثبت باشد خدا به آن سوگند می خورد (۹) خداوند تبارک و تعالی انبیاء و ائمه : را نسبت به سایر بشر در مقامی بالاتر و والاتر قرار داده است و پس از ایشان اصناف مردم به حسب فعالیتها و خدماتشان هر کدام دارای ارزشی می باشد .

البته تمامی مردم در پیشگاه عدل الهی ابتدأً مساوی می باشند و لکن اعمال و رفتار آنها ارزش می بخشد در بین اصحاب صناعات و دسته های مختلف

مردم ، عالمان صاحبان کتاب دارای ارزشی ویژه می باشند . لذا مقام آنان پس از انبیای الهی و ائمه : بالاترین جایگاه است چرا که انسانها به واسطه علوم و تألیفات آنان امورشان را تنظیم و روحیات و ملکات اخلاقیشان را تکمیل می نمایند . به واسطه اندیشه های آنان و تألیفات آنان شهرها آباد می گردد و انسانها از گمراهی نجات پیدا می کنند و تمام صنوف مردم محتاج صاحبان اندیشه و تألیف کتاب و نشر علم توسط آنان می باشند .

انواع کتابها

اشاره شد که در فرهنگ دینی ما توصیه زیادی به ثبت و نگارش مطلق علم شده است اما آیا این دلیلی است بر اینکه هر کتابی خواندنی است ؟ و یا ارزش صرف وقت جهت مطالعه آن را دارد ؟ به طور کلی کتاب بر ۲ قسم است :

۱ کتب حاوی مطالب منفی :

برخی از کتب و نوشته ها حاوی مطالب خیالی و پوچ و بی اساس و باطل می باشد و در جهت تخریب اخلاق و انسانیت تألیف شده است .

نگارندگان آن کتب بدون رعایت تقوای الهی و بدون توجه به شئوون بشری با تألیفات و اندیشه های خود ، بشر را از مسیر حقیقی و درک کمالات و فیوضات جدا کرده و به وادی ضلالت و گمراهی می کشاند .

اسلام از این دسته از کتب به عنوان کتب «ضالّه» گمراه کننده نام می برد و خواندن و خرید و فروش و نگهداری آن را حرام می داند .

در این باب فقهای عظیم الشأن مباحث پر بار از لحاظ فقهی مطرح کرده اند ، البته تنها در یک صورت و آن هم برای پاسخگویی به اباطیل آنان مطالعه

این کتب برای متخصصین بلامانع است .

اگر این گونه مؤلفین از نوشتن این گونه کتابها امتناع می کردند ، باطل این مقدار گسترش نمی یافت و بشر تا این حد گمراه نمی شد . چه انسانهایی که در طول تاریخ با شبهه افکنی این گونه کتب ، از مسیر حق خارج شده اند و کسانی که در نشر و تنظیم این کتب دخالتی دارند در معصیت تمامی گمراهان که به این وسیله گمراه شده اند شریک می باشند . اینان با این گونه کتب ، میدان جولان باطل را گسترده کرده اند و ظلم عظیمی به خود و بشریت نموده اند .

۲ کتب حاوی مطالب مثبت :

کتابهایی که جهت رشد انسان در زمینه های مختلف فردی و اجتماعی و علوم مختلف تألیف شده است از کتب مثبت و دارای ارزش مطالعه و صرف وقت به شمار می آید چه آن دسته از علوم که مورد نیاز زندگی مادی بشر و چه آن دسته از علوم که مورد نیاز زندگی معنوی بشر است و در جهت رشد انسان و تربیت و تکامل او و ساختن بنای تمدن و شخصیت او می باشد .

این گونه کتابها است که این همه پیرامون آن تعریف و تمجید در منابع اسلامی نقل شده است و حضرت امیرالمؤمنین (ع) این گونه کتب را باغهای علما نامگذاری فرموده است که : «الکُتُبُ بَسَاتِينُ الْعُلَمَاءِ» (۱۰) . :

«کتابها باغهای اندیشمندان است» .

کتب مثبت وسیله ای برای هدایت

کتابهای مثبت اسلامی عالی ترین مبین فرهنگ وحی و زحمات انبیاء و امامان : در همه دوره ها و اعصار بوده و بیشترین ثواب ویژه مؤلفان آن است چون عبادتی بزرگ از طریق هدایت و ارشاد مردم و رساندن

آنها به عالی ترین درجات انسانی و انتقال علوم الهی و معنوی به مردمان و حفظ و حراست از کلام گهربار ائمه معصومین : انجام داده اند .

رسول اکرم (ص) در باب هدایت یک انسان به امیرالمؤمنین (ع) می فرماید :

«لَا يَهْدِي اللَّهُ عَلَىٰ يَرِيكَ رَجُلًا خَيْرٌ مِّمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ أَوْ غَرَبَتْ» (۱۱) . «اگر خداوند به دست تو یک نفر را هدایت کند بهتر است از آنچه خورشید بر آن طلوع یا غروب می کند» .

هدایت الهی که توسط تألیفات گرانقدر مؤلفین شامل حال بشر می شود باب خیر عظیمی است که از این خیر دائماً صاحبان تألیف بهره مند می شوند و بر انسان نیز واجب است که غیر از آموختن لازمه های زندگی مادی ، به تحقیق در امور معنوی و استفاده از مبانی دینی نیز بنماید . حضرت امیرالمؤمنین (ع) خطبه ای دارند که در این خطبه می فرمایند : خداوند متعال با کتابهایی که از جانب خود نازل کرده است و در این کتابها دلایل آشکار خود را بیان فرموده و آیات خود را در این کتابها قرار داده هیچ عذری برای کسی در قیامت نسبت به برشکستگی معنوی برای این چند روز دنیا باقی نگذاشته است و وجود این همه حجت ، انسان نمی تواند خود را از دایره هدایت الهی محروم بدارد .

ارزشمندترین کتب هستی

کتبی که حضرت حق برای هدایت انسان قرار داده و خود نویسنده این کتب می باشد سه کتاب است :

۱ کتاب تشریح :

یکی از کتبی که حضرت حق خود مؤلف آن است مجموعه کتب آسمانی است که از جانب خدای متعال به وسیله انبیای اولوالعزم برای هدایت بشر و الگوگیری انسانها و دانستن

طریقه صحیح زندگی در دنیا و مهیا شدن و بار بستن برای سفری عظیم و بهره برداری از آثار استفاده مثبت از این کتب مقدس در آخرت نازل فرموده است .

مهمترین کتب آسمانی قرآن کریم است که توسط آخرین پیامبر حضرت رسول اکرم (ص) فرو فرستاده است . کتابی که مایه هدایت انسانها و نزول رحمت مادی و معنوی است : «هدی و رَحْمَهَ لِلْمُؤْمِنِینَ» .

انسانهایی که می خواهند در طریق سعادت ابری واقع شوند باید قرآن بیاموزند و آن را تلاوت کنند و برای درک معانی آن از محضر ائمه اطهار : کسب فیض کنند به همین دلیل در روایات اسلام ثواب بسیار زیادی برای خواندن قرآن بیان شده است که ثواب خواندن هیچ کتابی به آن نمی رسد .

امام صادق (ع) ارزش خانه ای که در آن تلاوت قرآن می شود را چنین بیان کرده اند : «خانه انسان مسلمان در آن تلاوت قرآن نماید مانند ستاره درخشانی که زمینیان می بینند برای آسمانیان جلوه می کند» . (۱۲)

و پیامبر اکرم (ص) می فرماید : «خانه ای که در آن قرآن زیاد تلاوت شود خیر و برکت آن زیاد خواهد شد و همانگونه که ستارگان آسمان برای زمینیان نورافشانی می کنند آن خانه برای آسمانیان نورافشانی خواهد کرد» . (۱۳)

وقتی آثار تلاوت قرآن در خانه ای به این حد باشد آیا می توان تصور نمود که ارزش تلاوت آن برای افراد به چه مقدار خواهد بود ؟ آیا شایسته است که این کتاب با عظمت که مهمترین و با ارزشترین کتابها محسوب می شود به گوشه خانه ها و کتابخانه ها و مساجد و . . . کشانده شود و فقط به عنوان یک نماد و یا سمبل

مسلمانی از آن استفاده شود ؟ .

۲ کتاب آفاق :

کتاب آفاق ، نظام عظیم آفرینش و هستی است که در مقام اراده حضرت حق لباس حَلَق بر تن کرده و جلوگری می نماید .

آسمانها و کهکشانهای آن ، ستارگان و سیارات و عجائب شگفت آور آفرینش آن که خود کتابی عظیمی است بخشی از این تألیف زیبای خداوندی است و در هر یک از این مخلوقات ، عجائبی است که خود دنیای عظیمی می باشد و در این مقال تنها به این مسأله اکتفا می شود که :

شنیدستم که هر کوکب جهانی است

جداگانه زمین و آسمانی است

زمین در جنب این افلاک مینا

چو خشخاشی بود در قعر دریا

۳ کتاب انفس :

کتاب انفس کارگاه وجود انسانی است که خداوند در این کتاب آیات و نشانه های خود را تألیف نموده است کتابی که خداوند درباره آن می فرماید :

«سُنِرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْاَفَاقِ وَفِي اَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُ الْحَقُّ» . (۱۴)

«به زودی نشانه های خود را در کرانه ها و اطراف جهان و در نفوس خودشان به آنان نشان خواهیم داد تا برای آنان روشن شود که بی تردید او حق است» .

خداوند تبارک و تعالی با قلم صنع خود کتاب وجود انسان را تألیف نمود و در این تألیف گرانمایه گوهر اختیار را برای کسب کمالات قرار داد تا انسان به آن مقامی نایل شود که حتی ملائکه توانایی نیل به آن مقام را ندارد .

آری ! اگر انسان کتاب وجود را آنچنانکه او نوشته است مورد دقت قرار دهد اسرار الهی برای او منکشف خواهد شد و حضرت امیرالمؤمنین (ع) در این زمینه فرمودند :

أترعم

أنك جرم صغير

و فيك انطوى العالم الاكبر

و انت الكتاب المبين الذى

باحرفه يظهر المضمهر

«آیا گمان می کنی که تو جسم کوچکی هستی در حالی که خداوند در وجود تو عالمی بزرگ را قرار داده است تو آن کتاب آشکاری هستی که با حروفش پنهانی آشکار می گردد» .

این سه کتاب مانند سایر کتابها با حرکت زمان و رشد دانش در آیاتش تغییری پیدا نمی شود و از راه این سه کتاب است که انسان به توحید و جهان بینی مثبت و انسان شناسی و عناصر سازنده انسانیت و آینده جهان به ویژه عالم پس از مرگ و بسیاری از حقایق نایل می شود و عالم به این سه کتاب چون ائمه اطهار : و عالمان ربانی در رأس همه عالمان و دانشمندان است و چراغ راه انسانها می باشد .

مشکلات تحصیل علم در گذشته

انسانی که ارزش خود را بداند و توجه نماید که او موجودی نیست که عمر خود را به بطالت بگذراند و به وادی هلاکت و نابودی به واسطه ارتکاب گناهان کوچک و بزرگ بیافتد ، تمام مشکلات را به جان می خرد تا به هر وسیله ممکن به داروهای شفافبخش جان خویش دست یابد و کلامی ناب را از طبیبان حاذق دریافت نماید و بر زخم جان و قلب و روح خویش نماید .

اما امروزه با وجود کتابخانه های متعدد و یا آنچه امروزه جایگزین کتاب شده و در عصر ارتباطات بسیاری هستند که زحمت ارتباط بسیار ساده با کتاب و یا اهل علم را به خود نداده و با بی توجهی به مسائل دینی و الهی شقاوت را بر سعادت ترجیح می دهند . با نگاهی به گذشته و مطالعه احوال گذشتگان و

کیفیت ارتباطات و چگونگی دسترسی به علوم و معارف الهی شاید توجه و دقت بیشتری به این حقیقت شود. آنان که انواع اقسام خطرات را به جان می خریدند تا بتوانند سعادت دنیا و آخرت خود را تأمین نمایند. به گوشه ای از این حقایق دقت فرمائید.

حکایت یکی از شیعیان امام هادی (ع)

یکی از ارادتمندان وجود مبارک حضرت هادی (ع) به نام صقر بن ابی دُلف نقل می کند:

زمانی که متوکل عباسی حضرت امام هادی (ع) را ظالمانه به شهر سامرا آورد و حضرت را حبس کرد خیلی علاقه مند شدم که در ایام زندانی بودن حضرت، خبری از وجود مبارک آن امام بزرگوار بگیرم. به دفتر رئیس زندان رفتم او من را می شناخت از من سوال کرد: برای چه اینجا آمدی؟ گفتم: آمدم شما را ببینم، ساعتی با شما بشینم و گفتگو کنم. فکرم این بود که در دفتر رئیس زندان بالاخره بشود خبری از وجود حضرت هادی (ع) گرفت اتاق و دفتر رئیس زندان جمعیت نشسته بود، جمعیت که رفت، خلوت شد من ماندم و رئیس زندان دوباره پرسید: برای چه اینجا آمده ای؟ چه کار داری؟ گفتم: که آمدم شما را ببینم و با شما صحبت کنم.

گفت: نه، تو آمده ای تا مولای خود را ببینی و به قصد دیدن من نیامده ای. چون تا وقتی که مولای تو اینجا زندان نبود به دیدن من نمی آمدی. گفتم: من مولایم متوکل عباسی است.

زندانبان گفت: متوکلی که ناحق است اما امام هادی (ع) مولای برحق تو و من است

تو فکر کردی که من رئیس زندان متوکل هستم و بی معرفت و بی رابطه نسبت به اهل بیت : می باشم و با بودن حضرت هادی : من دیگری را به ولایت و مولویت قبول دارم ؟

زندانبان گفت : صبر کن ، یکی از مقامات دولتی نزد مولای ماست بیرون بیاید من تو را خدمت حضرت (ع) می فرستم تا چهره مبارکشان را زیارت کنی و اگر حرفی هم داری با حضرت بزنی .

این کارها جان کف دست گرفتن بود آن هم زمان متوکل اگر می فهمیدند که اینها شیعه هستند با امام برحق رابطه دارند قطعه قطعه شان می کردند .

کودکی را صدا کرد ، که ظاهراً فرزند خود او بوده ، گفت : دست ایشان را بگیر و نزد این زندانی ببر . وقتی من وارد اتاق شدم دیدم حضرت امام هادی (ع) بر حصیر کهنه ای و قبری نیز داخل حفر شده است . معلوم بود که متوکل دستور داده که اتاق کوچک باشد ، و لوازمی نداشته باشد و قبرش را هم بکنند تا حکمش را بدهند . تا چشمم به قبر افتاد نتوانستم خودم را نگه دارم ، حضرت (ع) مرا دلداری دادند فرمودند : یقین بدان که از اینها آسیبی به من نخواهد رسید به این قبر نگاه نکن .

گفتم : یابن رسول الله ! حالا- که پروردگار به من توفیق داد ، شما را زیارت کردم دلم می خواهد حدیثی را که از وجود مبارک رسول خدا (ص) نقل می کنند من برای شما بخوانم و شما برای من معنی کنید چون من معنی آن را نمی فهمم ؟ فرمودند آن حدیث چیست ؟ گفتم :

از قول جدتان پیامبر نقل می کنم که فرمودند: «لَا تُعَادُوا الْأَيَّامَ فُتَعَادِيكُمْ». «با روزها دشمنی نکنید که در این صورت روزها با شما دشمنی خواهند کرد».

حضرت روایت را چنین معنا کردند که: «روزها تا زمانی که آسمانها و زمین پابرجاست ما اهل بیت: هستیم و شنبه نام رسول خداست و یکشنبه کنایه از امیرالمؤمنین (ع) است و دوشنبه کنایه از حسن و حسین (ع) است و سه شنبه کنایه از علی بن الحسین (ع) و محمد بن علی (ع) و جعفر بن محمد (ع) است و چهارشنبه کنایه از موسی بن جعفر (ع) و علی بن موسی (ع) و محمد بن علی (ع) و من است و پنجشنبه کنایه از فرزندان حسن بن علی (ع) است و جمعه کنایه از فرزندان (امام زمان) است... و این معنی ایام است که نباید در دنیا با آنان دشمنی کنی که در صورت دشمنی در آخرت با تو دشمنی خواهند کرد».

و در آخر امام (ع) فرمودند:

«خدا حافظی کن و برو که امنیتی برای تو نیست». (۱۵)

این یک اتمام حجت است که نمونه اش در تاریخ بشر کم نبوده است که می شود انسان در یک محیط فاسد، و آلوده و شیطانی قرار بگیرد و حتی شغلی هم از طرف مفسدان و شیاطین داشته باشد ولی بنده خدا باشد.

نمونه هایی دیگر

تنها این زندانبان نبود که در خلوت دفتر زندان به صقر بن ابی دُلف می گوید مولای برحق امام هادی (ع) است،

بلکه افراد زیادی در تاریخ پیدا می شوند که با وجود اینکه در دستگاه حکومت ظالم بودند حق را می شناختند و به

او معرفت داشته و پیرو دستورات الهی بودند . فاسد که نمی تواند عهده دار مقام مولویت بر عباد خدا باشد .

«النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ» . (۱۶) : «پیامبر ، نسبت به مؤمنان از خودشان اولی و سزاوارتر است»

ولایت از آن پاکان عالم و انبیاء خدا و ائمه طاهرین : و فقهای واجد شرایط الهی و اسلامی است .

در سوره مومن خداوند داستان شخصی را بیان می کند که از کارمندان عالی رتبه دربار فرعون بود و در پنهان ، صادقانه به موسی بن عمران (ع) ایمان آورده بود .

البته اینان از طرف اولیای الهی مجاز بودند که در این دستگاهها وارد شوند .

در کتابهای ما موجود است که وجود مبارک حضرت سکینه (س) بیش از هفتاد سال عمر کردند تا اواخر حکومت بنی امیه زنده بودند و با خیلی از زنانی که شوهرانشان دست اندرکار حکومت بودند ارتباط داشتند دیدن ایشان می آمدند و پای درس ایشان شرکت می کردند و ایشان را به مهمانی دعوت می کردند و این بزرگوار از طرف زنان وابسته به حکومت خیلی کارها را توانستند جلوگیری کنند و در مقابل بنی امیه ایستادگی کردند . فردای قیامت یک عده ای از این گونه چهره ها بر دیگران حجتند بر کسانی که نه قدرت و نه محیط آنها را داشتند . اینان با وجود فساد زیاد دستگاه های حکومتی خود را نمی باختند و دین خود را از دست نمی دادند .

مطالعه کتاب و تبدیل ندانسته ها به دانسته ها

چقدر خوب است که انسان ندانسته ها را با اهل حقیقت تبدیل به دانسته ها کند . چون ندانسته های ما عدد ندارد ولی دانستیهای ما محدود است . ما چقدر می دانیم ؟ ما نباید هیچ وقت

به دانسته های خود قناعت کنیم . انسان در مقابل خود و خدای خود مسئول است ، ظرف زمانی عمر را نباید به بیهودگی گذراند ، انسان باید عمر خود را صرف دانش اندوزی و علم اندوزی بنماید و فرصتی را که خدا به او داده خرج مطالعه و پژوهش کند و در حد علم خود کتاب بخواند و تحقیق کند و کتب ارزشمند دینی را مطالعه نماید و عمر را در راه کسب معرفت صرف نماید .

مطالعه کتاب و جلوگیری از تضييع عمر

باید به کتابهای مختلف دینی و اسلامی روی آورد . کتاب های بسیاری نوشته شده و این تألیفات گرانمایه نیاز هر مقطع سنی را مرتفع می کند . تاریخ پیغمبر اکرم (ص) ، تاریخ انبیاء ، تاریخ ائمه : ، تاریخ اولیاء ، تاریخ بزرگان دین ، تاریخ شخصیت های انسانی و مطالعه کتب ارزشمندی که پیرامون حیات مادی و معنوی و جسمی و روحی انسان نگاشته شده است . عمر را نباید ضایع کرد که اگر این مسئله اتفاق بیافتد انسان روز قیامت مسئول است . مطالعه کردن در حال و در تصحیح اندیشه و فکر اخلاق انسان اثر دارد .

مرحوم آیت الله العظمی بروجردی (ره) ظاهراً ۸۸ سالشان بود که از دنیا رفتند . یکی از فرمایشان زیبای ، پر قیمت ایشان این بوده است که در اواخر عمرشان به یکی از علمای بزرگ فرموده بودند که خدا را شکر می کنم که یک ساعت عمر ۸۸ ساله ام را ضایع نکرده ام . چه سرمایه ای بالاتر از عمر است ؟ چه مایه ای بالاتر از عمر است ؟

«وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» . (۱۷) : «سوگند به عصر [ظهور پیامبر اسلام (ص)]

بی تردید انسان در زیان کاری بزرگی است . »

همه درون چاه خسارت هستند . چه عمل صالحی بالاتر از این است که انسان به دانایی خود بیافزاید .

به هر جهت استفاده از عمر از واجبات الهی است و در ساحل اندیشه های بزرگان و اهل بیت : و در پای سخن کتاب نشستن ، بالاترین بهره وری از عمر می باشد .

سخن گفتن پیرامون کتاب دلیل آوردن برای آفتاب است و برای ما ایرانیان که دو تمدن بزرگ جهانی یعنی تمدن ایرانی ، ایرانیت و ملیت کشور گرانهای خود و تمدن دین یعنی اسلام عزیز را داریم باید کتاب و کتابخانه ارزش ویژه ای داشته باشند چرا که میدانیم تمدن و فرهنگ هر قوم مبتنی بر کتاب است و زیبا آنجاست که مذهب ما نیز بر کتاب استوار است این مذهب معجزه اش کتاب است و نخستین پیغامش این است :

«أَفْرَأُ» (۱۸) : «بخوان»

سپس اولین ستایش که از خدای متعال می شود .

«رَبُّكَ الْأَكْرَمُ» «پروردگارت کریم ترین [کریمان] است»

است ، چرا او را گرامی ترین می نامند که :

«الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ» «همان که به وسیله قلم آموخت»

پروردگار تو کسی که تو را بوسیله قلم تعلیم می دهد و آنچه را که انسان نمی داند و باید بداند را به او می آموزاند .

سخن پایانی

برای ما کتاب ، یک مربی بزرگ می باشد و در پرتو این مربی است که انسان حقیقت فراموش شده خود را باز می یابد و توجه و بکارگیری صحیح آن موجب شناخت خویشتن و شناخت حقایق عالم می شود .

آنچه در عالم ، غیر از معرفت و کسب معرفت است همه بلهوسی و تاریکی و جهل است چرا که فرزنانگان تنها ماندگاران

عالم هستند و فرزانه کسی است که از عالم فانی و دنیای مادی گذشته و روی دل به چهره آخرت کرده است و در کسب معرفت از مرداب گمراهی به بستان هدایت قدم گذاشته است .

حال دنیا را پرسیدم من از فرزانه ای

گفت : یا خوابی ست ، یا وهمی است یا افسانه ای

گفتمش : احوال عمر ای دل بگو با ما که چیست ؟

گفت : یا برقی است یا شمعی است یا پروانه ای

گفتمش : اینان که می بینند چون دل بسته اند

گفت : یا کورند یا مستند یا دیوانه ای

پاورقی

۱. طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. الكافي: ۱/۳۰ حدیث ۱.

۲. قَيْدُ الْعِلْمِ، قِيلَ: وَ مَا تَقْيِيدهُ؟ قَالَ: كِتَابَتُهُ. منیهالمیرید: ۲/۱۵۱، باب ۱۹، حدیث ۳۵.

۳. الكافي: ۱/۵۲، حدیث ۱۰.

۴. أُكْتُبُ وَ بُتُّ عِلْمَكَ فِي اخْوَانِكَ فَانِ مَت فَاوْرَثُ كِتْبِكَ بَنِيكَ فَانِه يَاتِي عَلَي النَّاسِ زَمَانٌ هَرَجٌ لَا يَأْنَسُونَ فِيهِ إِلَّا بِكُتْبِهِمْ.

الكافي: ۱/۵۲، حدیث ۱۱.

۵. كنز العمال: ۱۰/۲۴۵ و ۲۴۹.

۶. كنز العمال: ۱۰/۲۵۷.

۷. اكتبوا فانكم لا تحفظون حتى تكتبوا.

۸. إن المؤمن إذا مات و ترك ورقه واحده عليها علم، كانت الورقه سترأفيماً بينه و بين النار و أعطاه الله تعالى بكل حرف مدینه

أوسع من الدنيا و ما فيها. منیهالمیرید: ۳۴۱.

۹. ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ* ن ، سو گند به قلم و آنچه می نویسند قلم: ۱

۱۰. غررالحکم ۴۹،: حدیث ۲۹۱.

۱۱. مکشاه الأنوار: ۱۰۷

۱۲. الکافی: ۲/۶۱۰، حدیث ۲.

۱۳. الکافی: ۲/۶۱۰، حدیث ۱.

۱۴. فصَّلَت: ۵۳

۱۵. الخصال: ۲/۳۹۴، حدیث ۱۰۲؛ بحارالانوار ۴/۲۳۸، ۶۰، حدیث ۱.

۱۶. احزاب: ۶

۱۷. عصر: ۲۱

۱۸. بخوان به نام پروردگارت که [همه آفریده ها را] [آفریده؛] [همانکه] [انسان را از علق به وجود آورد. بخوان در حالی که پروردگارتکریم ترین] [کریمان] [است. همان که به وسیله قلمآموخت،] [و] [به انسان آنچه را نمی دانست تعلیم

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

خانه کتاب

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

